

**PRIJÍMACIA SKÚŠKA ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY
DO 1. ROČNÍKA V ŠKOLSKOM ROKU 2023/2024**

(4. máj 2023 – variant A)

IDENTIFIKAČNÉ ČÍSLO ŽIAKA – KÓD:

Hodnotenie (maximálny/dosiahnutý počet bodov): 50 b./ _____ b.

Podpis hodnotiteľa:

ÚVODNÉ POKYNY

Milá uchádzačka/milý uchádzač,
test zo slovenského jazyka a literatúry obsahuje **22 úloh**. V každej úlohe je možná **iba 1 správna odpoveď**, ktorú správne označíš takto → Svoje **odpovede zapisuj priamo do testu**. Dávaj si pozor na jednoznačný zápis odpovede. V pravopisnom cvičení dbaj na správny zápis dĺžňov. Ak sa pomýliš, vyplnené políčko začierni a vyber inú odpoveď. Píš **modrým alebo čiernym perom**. Na vypracovanie testu máš **60 minút**. Na konci si nezabudni svoje odpovede skontrolovať.

Prajeme Ti veľa šťastia!

Prijímacia skúška zo SJL do 1. ročníka v šk. roku 2023/2024 – variant A

Meno a priezvisko žiaka:

Identifikačné číslo žiaka (kód):

UKÁŽKA 1

Delfíny sa oslovujú menami

Odborníci už dlho vedia, že pískanie delfínov sa na niektorých miestach opakuje. Domysleli si, že melódie sú volaním ostatných delfínov po mene. Experti z michiganskej Andrewsovej univerzity však prišli na to, že delfíny reagujú na meno, aj keď sa z melódie odstráni intonácia hlasu. Napríklad delfín by mal spoznať svoje meno, ak na neho volá matka, ktorá má charakteristický prejav. Vedci preto jej pískanie nahráli a odstránili z neho všetky pre ňu typické hlasové prejavy. Takto upravený piskot potom prehrali cez reproduktor ponorený do vody a zistili, že delfín napriek pozmeneniu hlasu na meno reaguje.

„Ukázalo nám to, že delfíny navzájom poznajú mená a nielen hlasy,“ vysvetlil Vincent Janik z oddelenia morských cicavcov pri Andrewsovej univerzite. Navyše dva delfíny vedia odkázať na tretieho „vyslovením“ jeho mena.

„O delfínoch sa vie, že používajú istý piskot, ktorým oslovujú druhých delfínov. Chceli sme zistiť, či niečo v hlase pomáha **delfínovi** rozoznať, že volajú práve na neho alebo stačí, aby sa dodržal sled tónov,“ uviedla Laela Sayighová, jedna z troch spoluautoriek štúdie zverejnenej v časopise Proceedings americkej Národnej akadémie vied.

„Delfíny používajú piskot ako odkazy, teda rovnako, ako ľudia používajú slová,“ uviedla Sayighová. Nešla však tak ďaleko, aby povedala, že delfíny majú celú reč. „Neexistujú dôkazy, že delfíny majú vlastný jazyk. Každopádne však majú poznávacie schopnosti na tvorenie a používanie odkazov,“ dodala.

(Zdroj: <https://spravy.pravda.sk/zaujímavosti/clanok/244842-delfini-sa-oslovuju-menami/> - skrátené)

1. Na základe ukážky 1 posúďte, či sú uvedené tvrdenia v tabuľke pravdivé (P), nepravdivé (N) alebo sa informácia v texte vôbec nenachádza (X).

A. Výskumníci dokázali, že delfíny používajú vlastný jazyk.	☐ P	☐ N	☐ X
B. Dva delfíny vedia odkázať na tretieho „vyslovením“ jeho mena.	☐ P	☐ N	☐ X
C. Delfíny dokážu poznať mená i hlasy iných delfínov.	☐ P	☐ N	☐ X
D. Delfíny dokážu vytvárať a používať odkazy v komunikácii.	☐ P	☐ N	☐ X
E. Delfíny používajú piskot výlučne na oznámenie nebezpečenstva pred predátorom.	☐ P	☐ N	☐ X
F. Delfíny sa rodia ako nepočujúce, sluch sa u nich vyvíja až mesiac po narodení.	☐ P	☐ N	☐ X
G. Malý delfín nedokáže reagovať na pozmenený hlas matky.	☐ P	☐ N	☐ X
H. Matky delfínov majú charakteristický hlasový prejav, ktorý vedci vo výskume z nahrávky odstránili.	☐ P	☐ N	☐ X
I. Pri skúmaní delfínov výskumníci nepoužili žiadne technické zariadenia.	☐ P	☐ N	☐ X
J. Delfíny skúma oddelenie morských rýb pri Andrewsovej univerzite.	☐ P	☐ N	☐ X

10 b.

2. Aký jazykový štýl je použitý v ukážke 1?

- A. náučný
B. hovorový
C. publicistický
D. výkladový

1 b.

3. O zvyraznenom podstatnom mene v ukážke 1 platí, že sa

- A. v jednotnom čísle skloňuje podľa vzoru chlap, v množnom čísle podľa vzoru dub.
B. v jednotnom aj množnom čísle skloňuje podľa vzoru chlap.
C. v jednotnom aj množnom čísle skloňuje podľa vzoru dub.
D. v jednotnom čísle skloňuje podľa vzoru chlap, v množnom čísle podľa vzoru stroj.

1 b.

4. Koľko slovies v podmieňovacom spôsobe sa nachádza v ukážke 1?

- A. žiadne
B. jedno
C. dve
D. tri

1 b.

5. Prečo sa v poslednej vete druhého odseku v ukážke 1 nachádza slovo v úvodzovkách?

- A. Pretože je to priama reč.
B. Pretože je to uvádzacia veta.
C. Pretože ho nemožno chápať doslovne.
D. Pretože ide o neoverenú informáciu.

1 b.

6. O prvej vete v ukážke 1 platí, že sa v nej

- A. nachádza jeden vetný základ.
B. nachádza jeden nevyjadrený podmet.
C. nachádzajú dva zhodné prívlastky.
D. nachádzajú dve príslovkové určenia.

1 b.

7. V druhom odseku ukážky 1

- A. sa nachádza jedna základná a jedna radová číslovka.
B. sa nachádzajú dve radové číslovky.
C. sa nachádzajú dve základné číslovky.
D. sa nachádza jedna základná číslovka a dve radové.

1 b.

8. Podstatné mená v poslednej vete ukážky 1 sa skloňujú podľa vzorov

- A. vysvedčenie, dlaň, dub.
B. vysvedčenie, žena, stroj.
C. vysvedčenie, košť, dub.
D. vysvedčenie, stroj, dub.

1 b.

9. V ktorej možnosti sa všetky slová začínajú na obojakú spoluhlásku?

- A. dôkaz, schopnosť, tvorenie, meno
- B. cicavec, reproduktor, hlas, delfín
- C. jazyk, časopis, prejav, melódia
- D. pískanie, miesto, sled, reč

1 b.

10. V slovnom spojení *volajú práve na neho* sa nachádza

- A. osobné základné zámeno v akuzatíve.
- B. osobné privlastňovacie zámeno v akuzatíve.
- C. osobné základné zámeno v genitíve.
- D. osobné privlastňovacie zámeno v genitíve.

1 b.

11. Koľko podstatných mien stredného rodu sa nachádza v uvedenej vete: *Takto upravený piskot potom prehrali cez reproduktor ponorený do vody a zistili, že delfin napriek pozmeneniu hlasu na meno reaguje.*

- A. jedno
- B. dve
- C. šesť
- D. sedem

1 b.

12. Ktorým slovotvorným spôsobom vznikli slova *nahráli a prehrali*?

- A. skladaním
- B. odvodzovaním pomocou predpony
- C. odvodzovaním pomocou prípony
- D. odvodzovaním pomocou predpony i prípony

1 b.

13. V slovnom spojení *hlasový prejav* sa nachádza

- A. akostné prídavné meno.
- B. vzťahové prídavné meno.
- C. privlastňovacie individuálne prídavné meno.
- D. privlastňovacie druhové prídavné meno.

1 b.

14. V ktorej možnosti sú správne určené gramatické kategórie sloviess z uvedenej vety?

Vedci preto jej pískanie nahráli a odstránili z neho všetky pre ňu typické hlasové prejavy.

- A. 3. osoba, množné číslo, minulý čas, oznamovací spôsob, nedokonavý vid
- B. 3. osoba, množné číslo, minulý čas, podmieňovací spôsob, dokonavý vid
- C. 3. osoba, množné číslo, minulý čas, podmieňovací spôsob, nedokonavý vid
- D. 3. osoba, množné číslo, minulý čas, oznamovací spôsob, dokonavý vid

1 b.

UKÁŽKA 2

Milan Rúfus – Mamin mrežovník

Nedeľné obedy zdobieval...
A bol vzácny
jak tvoje ruky, mama.

Dnes už ten koláč
vonía iba v básni.
A spolu s tebou odišiel do neznáma.

Hľadiavam občas spoza jeho mreží
a hádam, za čo a kto ma to chce trestať.
Hľadím a hľadám.
A môj čas ticho sneží.

Sneží a sneží,
akoby nechcel prestať.

A iba občas napovie
i mne i mojej básni:

„Živé sa bráni, ako **vie**.
Čo bolo, to raz nebude.

A tak má človek v osude
mriežku. Tú, za ktorou
kedysi býval šťastný...“

(Zdroj: https://www.visegradliterature.net/works/sk/Rufus%2C_Milan-1928/Mamin_mrežovni%C3%ADk/en)

15. V ktorej strofe sa v ukážke 2 nachádza oslovenie?

- A. v prvej
B. v druhej
C. v piatej
D. v siedmej

1 b.

16. O slovesách v tretej strofe ukážky 2 možno povedať, že

- A. Všetky majú rovnaký slovesný vid.
B. Všetky sú v 1. osobe prítomného času.
C. Všetky sú v množnom čísle.
D. Všetky sú v podmieňovacom spôsobe.

1 b.

17. Správne utvorený rozkazovací spôsob zvýrazneného slovesa v ukážke 2 je

- A. vieš. B. vedz. C. vec. D. vie.

1 b.

18. Koľko slov s dvojhĺáskou obsahuje tretia strofa ukážky 2?

- A. jedno B. dve C. tri D. štyri

1 b.

19. Určte literárny druh, do ktorého možno zaradiť ukážku 2.

- A. poézia B. próza C. lyrika D. epika

1 b.

20. Podčiarknuté slovo v ukážke 2 je

- A. príslovka. C. spojka.
B. predložka. D. čiastica.

1 b.

21. Akým typom lyriky je báseň v ukážke 2?

A. lúbostná

C. prírodná

B. spoločenská

D. reflexívna

1 b.	
------	--

22. Doplňte *i/í, y/ý*. Za každú pravopisnú chybu sa odráta 1 bod.

Úspech znám__ch ľudí nie je v tom, že robia veľké vec__, ale robia mnoho mal__ch krokov prav__delne. Ak sa im niečo nepodar__, nezúfajú a nehádzu fl__ntu do ž__ta. Skúšajú to znovu aj niekoľko ráz, k__m sa jedného dňa v__sledok dostav__. Majú dostatok mot__vácie. Ani úspešn__ futbalisti či hokej__sti nie sú majstram__ vo svojom odbore zo dňa na deň. Ich úspechu predchádza nespočetne veľa trén__ngov, prekonávanie len__vosti a napokon aj seba samého. Skutočn__ tréning sa totiž zač__na tam, kde dochádzajú sil__. Až za hran__cou v__čerpania sa ukáže, kto si skutočne ide za svoj__m cieľom. Vted__ treba siahnuť na absolútne dno svoj__ch možnosť__ a v__dať zo seba max__mum. V__sledný efekt sa zaručene dostav__. Je to ako cesta v tunel__, na konc__ ktorého v__dno svetlo. Každ__ úspešn__ človek vám odporúča vžd__ len jedno – v__trvať a nevzdávať sa.

(Zdroj: Hravé diktáty zo slovenského jazyka pre 9. ročník ZŠ)

20 b.	
-------	--

Koniec testu – skontrolujte si svoje odpovede!